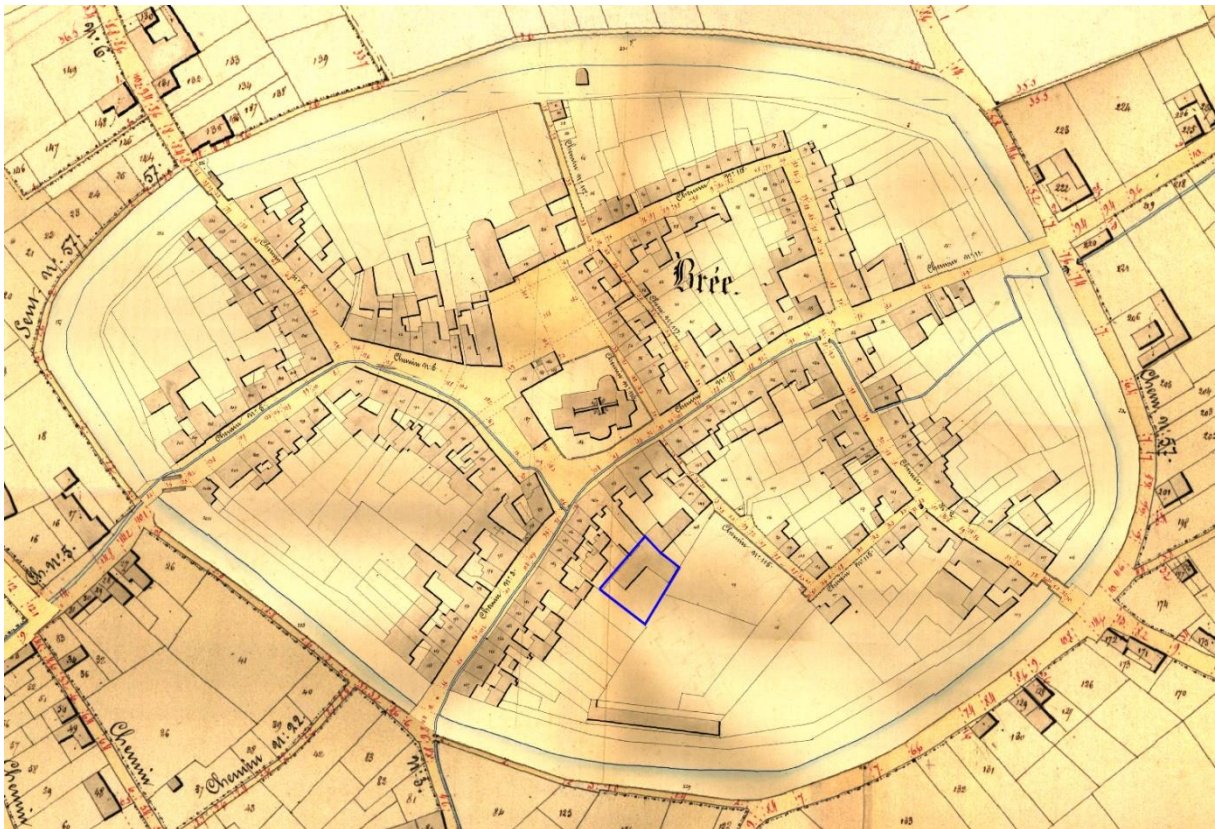

Bree, Vaesstraat – Hof van de Deken

Archeologienota, deel II Programma van Maatregelen

2019K2

Historisch en Archeologisch Advies, Studies en Toegepast onderzoek

Rik van de Konijnenburg, Grauwe Torenwal 6/00/1 - B-3960 Bree (BE)
Mob. 0496 209 018 - e-mail: rik@konijnenburg.com

verwijzing: VAN DE KONIJNENBURG, R., (2019), Bree, Vaesstraat – Hof van de Deken, archeologienota, HAAST-rapport 2019-71, Bree, D/2019/12654/71

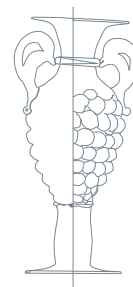

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Wettelijk depot: D/2019/12654/71

Copyright reserved. No part of this publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without the permission from the publisher.

COVERFOTO: Het centrum van Bree, Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied (blauw omkaderd), © geopunt.be

INHOUD

1. Administratieve gegevens
2. Aanleiding van het (voor)onderzoek
3. Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem
4. Gemotiveerd advies
5. Onderzoeksstrategie, onderzoeksmethode & technieken
6. Lijst met afbeeldingen
7. Bibliografie

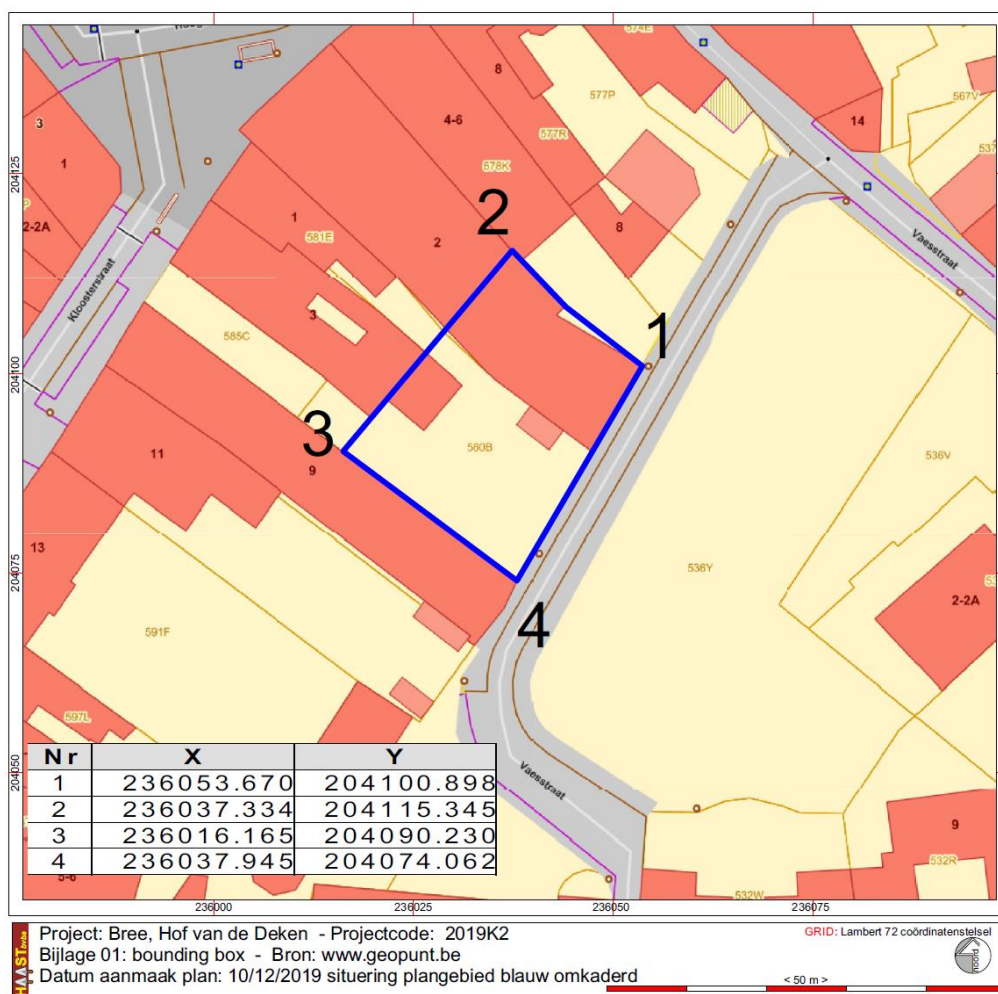
Programma van maatregelen

1. Administratieve gegevens

1.1 Administratieve gegevens

Projectcode	2019K2
Actoren	Rik van de Konijnenburg, OE/ERK/Archeoloog/2015/00041
Locatie: Provincie	Limburg
Gemeente	Bree
Deelgemeente	Bree (centrum)
Site (adres)	Vaesstraat – Hof van de Deken
Kadastrale gegevens	Bree, afd 1 sectie B, percelen 580b en 579g (partim)
Oppervlakte onderzoeksgebied	768,12 m ²
Kadastraal percelenplan	Zie fig. 2
Topografische kaart	Zie fig. 3
Relevante termen thesauri OE	Bureauonderzoek, programma van maatregelen

Bounding Box:

Fig; 1: Bounding Box

Kadastrale gegevens: Kadastrale ligging van het projectgebied: Bree, afd 1 sectie B percelen 580b en 579g (partim). De oppervlakte van het projectgebied bedraagt 768,12 m².

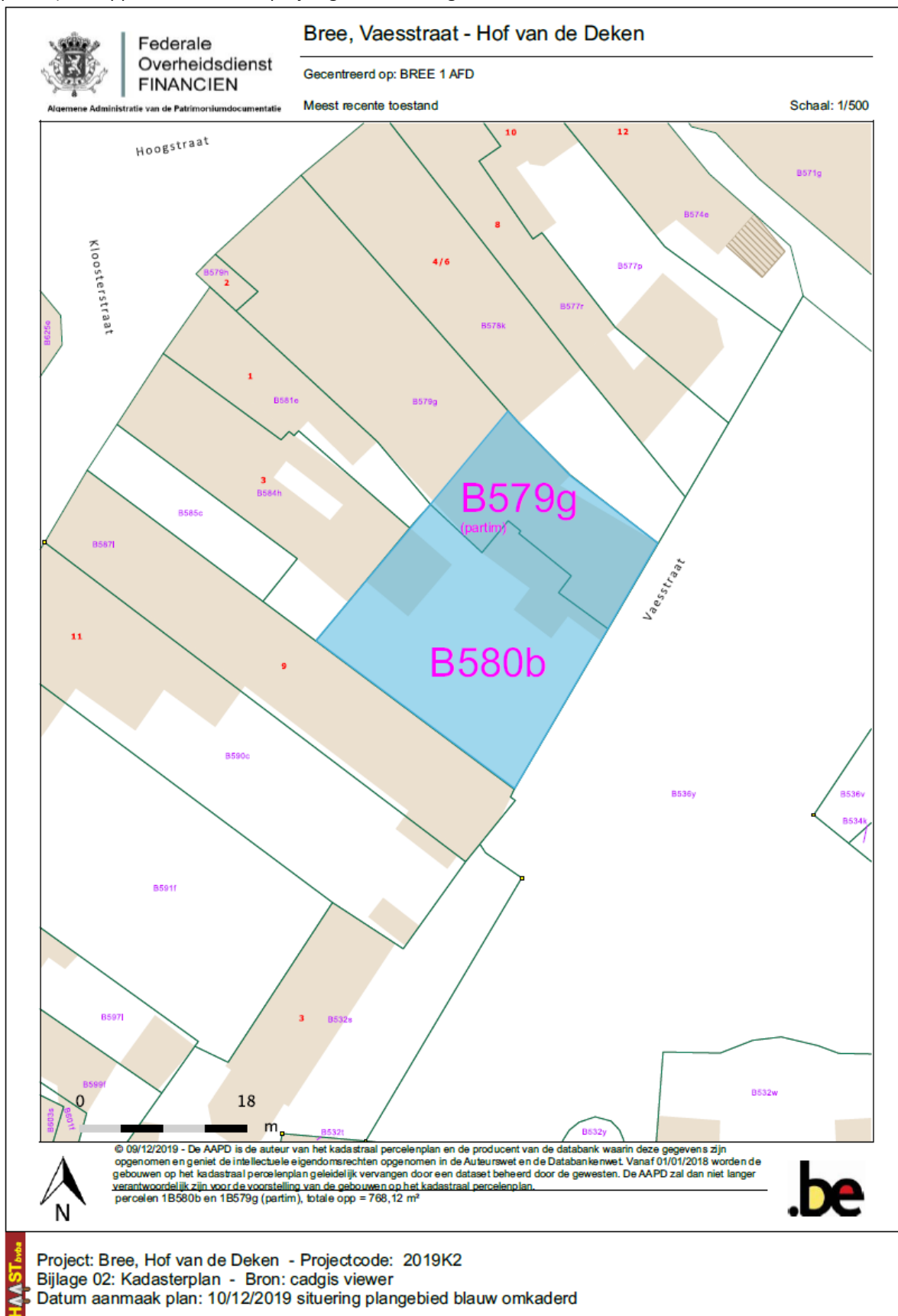

Fig. 2: Kadastraal uittreksel dd. 2019 © cadgis viewer

2. Aanleiding van het (voor)onderzoek

Het bouwprogramma is tweeledig¹:

Het bouwprogramma is tweeledig:

1: Het afbreken (slopen) van de achterbouw van het voormalige *Hotel de l'Union* het bestaande gebouw tot in de funderingen, opbreken van ondergrondse leidingen, verhardingen etc. Maar, met behoud van de boom in de hoek van het perceel.

2: bouw van een appartementsblok, die volledig onderkelderd zal worden.

De kelder zal aangelegd worden op perceel 579g (partim) en deels op perceel 590b en sluit aan bij de straatzijde (Vaesstraat – Hof van de Deken). De oppervlakte van de kelder bedraagt bruto 490 m². De vloerplaat van de kelder zal aangezet worden op een diepte van 3.72 m (vloeroppervlak op -3.42 m) onder het maaiveld (nulpeil van de bouw) De buitenmuren van de kelder zullen dieper aangezet worden. De vloerplaat zelf wordt aangelegd op een PE-folie en is 30 cm dik gewapend beton. Onder de autolift zal de vloer aangezet worden op -4.27m (vloeroppervlak -3.97 m) en voor de liftkoker wordt de vloer aangezet op -5.22 m (vloeroppervlak - 4.92m)

De funderingen voor de niet-onderkelderde delen van de nieuwbouw, aan de westzijde wordt een kleine uitbouw voorzien, worden aangezet op vaste grond en minimaal 80 cm onder het toekomstige maaiveld (nulpeil van de bouw).

¹ Voor uitgebreidere bouwplannen en foto's, cfvt verslag van het bureauonderzoek fig. 5 t.e.m. 13

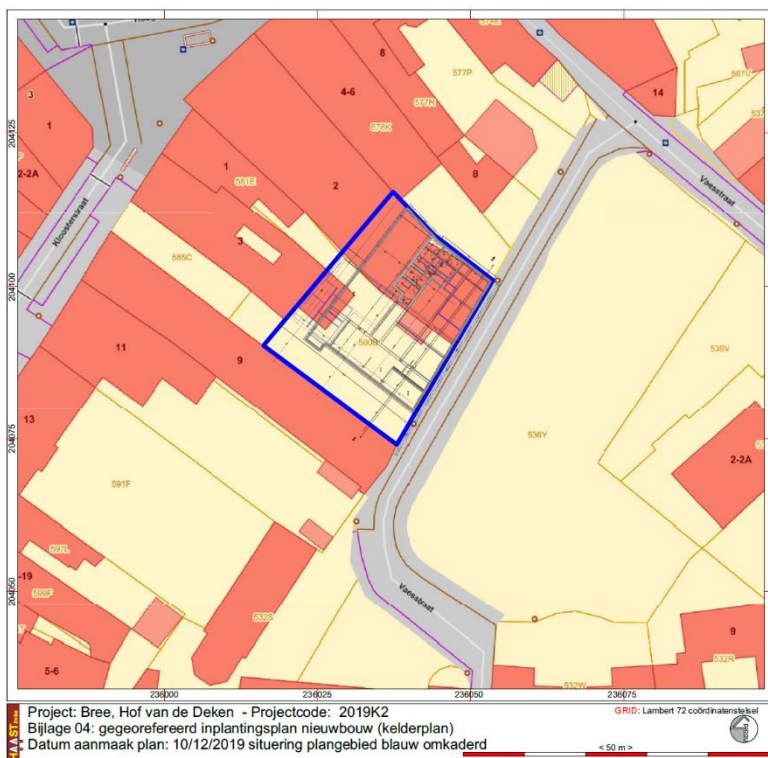

Fig. 3: opmeting bestaande toestand met rood omkaderd de af te breken delen binnen het projectgebied

Fig. 4: georeferentie inplantingsplan van de nieuwbouw

3. Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Archeologische verwachting

De archeologische waarde van het projectgebied is op basis van de bestaande bronnen moeilijk in te schatten en wordt hoofdzakelijk bepaald door de specifieke stadscontext. Uit de historische kaarten en plannen is af te leiden dat het projectgebied deel uitmaakte van een groter geheel zoals aangegeven op de ferrariskaart, het primitief Kadaster en de Atlas der Buurtwegen, de Wateratlas en latere kaarten. Door de sloop van een deel van de gebouwen binnen het projectgebied zou een gedeelte mogelijk verstoord kunnen zijn; het is niet geweten in welke mate en hoe afgebroken werd. Maar, ondanks het feit dat een relatief klein deel van het terrein nogal verstoord zou kunnen zijn door die afbraakwerken, kunnen binnen het volledige projectgebied archeologisch interessante sporen aangetroffen worden in de vorm van water- of beerputten en restanten van gebouwen die meer licht kunnen werpen op de geschiedenis van de stad en de welstand van haar inwoners en in het bijzonder de bewoners van het Hotel de Unie oftewel de Herberg in de Croen. Dat gebouw heeft, zoals blijkt uit de beschrijving van het pand als vastgesteld erfgoedobject, een kern uit de 17de eeuw, mogelijk ouder aangezien de herberg al in de 16de eeuw vernoemd wordt in archiefstukken.

Zoals hoger al aangehaald, de historische / archeologische beschrijving van een zone binnen een historisch en archeologisch afgebakende kern wordt bepaald door de specifieke stad-situatie. Nagaan welke archeologische indicatoren in de directe omgeving aanwezig zijn kan in een stadscontext misleidend zijn omdat elk huis, elk gebouw, elke plek bij wijze van spreken haar eigen geschiedenis en ontwikkeling kan hebben ten gevolge van allerlei factoren; eigenaars, ambachten, branden, watersnood, functie, etc. Aangezien het projectgebied in het centrum van de historische kern van Bree gesitueerd is moet de archeologische verwachting naar sporen uit de Volle Middeleeuwen en later als zeer hoog ingeschat worden. De eerste vermelding van Bree – *Britte* – dateert

uit het jaar 1007, en aangezien het projectgebied in de stadskern gesitueerd is, is de kans niet onbestaande, de verwachting zelfs hoog, om sporen uit die ontstaansperiode aan te treffen.

De inschatting naar aantreffen van vondsten uit oudere perioden lijken eerder matig tot onbestaande mede gelet op de historische ontwikkeling van de stad en de daarmee gepaard gaande bodemingrepen.

Binnen een stadscontext is het moeilijk spreken van een landschapsevolutie. Het projectgebied maakte oorspronkelijk deel uit van de vallei van de Breeërstadsbeek / Boneputterbeek waar aan de voet van het Kempisch Plateau de stad Bree tot ontwikkeling kwam. Het projectgebied is gelegen binnen de stadswallen. Midden 13de eeuw was de stad echter al een feit, en ze was voor 1366 volledig omweld. Vanaf dan hoort het projectgebied tot de historische stadskern en zelfs tot het centrum van de stad in de directe omgeving van de parochiekerk.

Het projectgebied was in de tweede helft van de 18de eeuw al deels bebouwd en maakte deel uit van een groter geheel. Dat geheel werd vermoedelijk, en na afbraak van een deel van het gebouw zoals ingetekend op het primitief kadaster, deels gebruikt als tuin, momenteel als bergruimte en open opslagplaats met nog gedeeltelijk een grasweide en deels een verharde, in klinkers aangelegde inrit.

De geplande werken zijn voor bijna heel het projectgebied volledig vernietigend aangezien de ondergrond van over een oppervlakte van 490 m² zal uitgegraven worden voor de bouw van een kelder. Daarbij wordt ook een deel van het overeind staande gebouw volledig gesloopt.

Verstoorde zone(s):

Uit het geheel aan gegevens vergaard in dit bureauonderzoek kan afgeleid worden dat enkel de zone waar het “dwarsgebouw” stond - waarvan een gevelrestant bewaard is - mogelijk kan beschouwd worden als verstoorde zone door het afbreken van dit gebouw. Maar, aangezien dit mogelijk het gebouw is zoals ingetekend op de

Ferrariskaart, kan deze zone naar bebouwing misschien ook de archeologisch meest waardevolle zone binnen het projectgebied zijn naar restanten van gebouwen uit de late Middeleeuwen, mogelijk zelfs ouder.

Niet te beschouwen als verstoorde zone, maar als beschermde zone is de omgeving van de te behouden boom; een waardevolle en unieke olm.

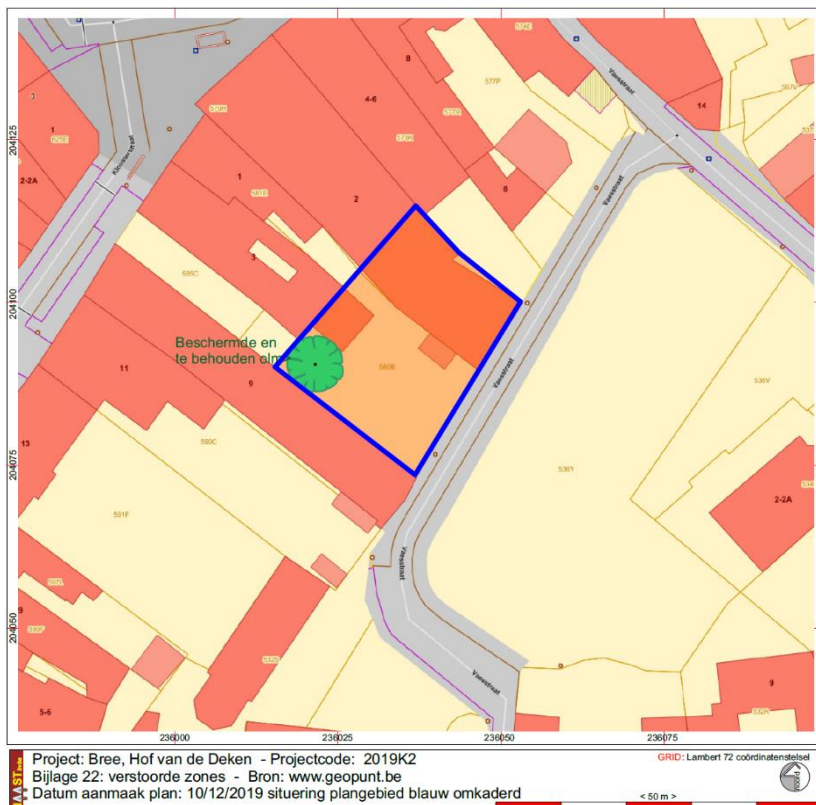

Fig. 5: verstoorde zones

4. Gemotiveerd advies

Afweging van de onderzoeksmethode:

De beschikbare methodes binnen een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, veldkartering, landschappelijk booronderzoek en geofysisch onderzoek zullen weinig of geen resultaten opleveren.

Geofysisch onderzoek spoort anomalieën in de bodem. Maar aangezien de contouren van de gebouwen zoals weergegeven op de historische kaarten, min of meer bekend zijn, en omdat er ook allerlei andere ingrepen in de bodem kunnen hebben plaatsgevonden die eerder moeilijk interpreteerbare sporen opleveren en die enkel geïnterpreteerd of gedetermineerd kunnen worden door een ondersteunende ingreep in de bodem, zal een geofysisch onderzoek geen betekenisvolle kennisvermeerderende waarden opleveren met betrekking tot het projectgebied. Bovendien is deze methode duur en zullen de resultaten niet opwegen tegen de kosten.

Veldkartering: is niet mogelijk gelet op de bestaande bebouwing en het huidige gebruik van het terrein.

Landschappelijk bodemonderzoek is wenselijk om na te gaan in hoeverre de stratigrafische bodemopbouw bewaard gebleven is, hetzij eventueel geschonden. Maar, omdat het terrein gelegen is binnen een stedelijke context met mogelijk een complexe antropogene stratigrafie is het eerder aangewezen proefputten aan te leggen dan wel profielputten (zie verder).

Verkenkend/waarderend archeologisch booronderzoek: gelet op de bebouwing, verharding en grassen op het terrein is deze methode niet bruikbaar. Bovendien is er geen verwachting naar artefactensites (steentijd).

Proefputten- en proefsleuvenonderzoek: gelet op de mogelijk complexe stratigrafische situatie aangezien het terrein binnen een stadscontext gelegen is, is het aan te bevelen een proefputten- en proefsleuvenonderzoek uit te voeren. Deze proefputten en proefsleuven dienen om na te gaan of er goed bewaarde archeologische niveaus aanwezig zijn op het terrein.

Via dit programma van maatregelen wordt geadviseerd het terrein verder archeologisch te evalueren en waarden door een beperkt proefputten- en proefsleuvenonderzoek. De historische / archeologische beschrijving wordt immers mede bepaald door de specifieke stad-situatie. Nagaan welke archeologische indicatoren in de directe omgeving en binnen een projectgebied aanwezig zijn kan in een stadscontext misleidend zijn omdat elk huis, elk gebouw, elke plek bij wijze van spreken haar eigen geschiedenis en ontwikkeling kan hebben ten gevolge van allerlei factoren; eigenaars, ambachten, branden, watersnood, functie, etc. Bovendien reiken waterputten en beerputten dieper dan de soms door recente werken verstoorde bodemlagen. Het zijn juist die (afval)putten die dikwijls boeiende informatie kunnen opleveren in verband met de socio-economische ontwikkeling van een stad en haar bewoners.

Derhalve wordt in dit programma van maatregelen geadviseerd voor een eerste archeologische evaluatie van het terrein doormiddel van de aanleg van twee proefputten van elk 2 x 2 m groot (4m²) en in het verlengde ervan twee proefsleuven van elk 27,50 m lang en 2 m breed teneinde de mate van verstoringen en kans op het aantreffen van archeologische erfgoedwaarden vast te kunnen stellen, samen met een begeleiding van de sloopwerken van de af te breken gebouwen zal dit meer dan 12,5% onderzocht terrein opleveren binnen het volledige projectgebied hetgeen beantwoordt aan de minimumoppervlakte te onderzoeken bij een vooronderzoek conform de Code van goede Praktijk voor de Uitvoering van en Rapportering over Archeologisch Vooronderzoek en Archeologische Opgravingen en het Gebruik van Metaaldetectoren versie 4.0.

Indien uit het proefputten- en proefsleuvenonderzoek blijkt dat er voldoende aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van kennisvermeerderende archeologische erfgoedwaarden, dan volgt, na aktenaam van de nota archeologie, een archeologische opgraving.

Randvoorwaarden:

De veldkeien muur op de scheiding van het projectgebied met het aanpalende perceel 578k dient vooraleer verder afgebroken te worden gecontroleerd op mogelijke relatie met sporen en muurverbanden binnen het projectgebied. Vanaf het moment dat de afbraak op maaiveldniveau gekomen is, vloerniveau van de af te breken gebouwen, dienen eerst de proefputten en proefsleuven aangelegd te worden alvorens verdere sloopwerken mogen uitgevoerd worden. Bestaande muren, vloeren en andere constructies onder het maaiveldniveau kunnen pas gesloopt, verwijderd en geruimd worden nadat de resultaten van het archeologisch vooronderzoek bekend zijn. Helemaal uitbreken van alle ondergrondse constructies voorafgaand aan het archeologisch vooronderzoek kan immers ernstige schade toebrengen aan eventueel aanwezige archeologische sporen temeer omdat het projectgebied zich binnen een historische stadskern bevindt met mogelijk een complexe antropogene stratigrafie.

De wetgeving met betrekking tot archeologie omvat enerzijds het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en anderzijds het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 die voor archeologie in werking traden op 1 juni 2016 en latere wijzigingen. **Niet uitvoeren van het programma van maatregelen wordt door de Gewestelijke Afdeling Inspectie en Handhaving Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed beschouwd als een bouwmisdrijf en kan leiden tot sancties.**

De uitvoering van het programma van maatregelen gebeurt in nauw overleg met de bouwheer en aannemer der (sloop)werken zodat elke fase van het archeologisch (voor)onderzoek in optimale omstandigheden kan worden uitgevoerd.

5. Onderzoeksstrategie, onderzoeksmethode & technieken

Onderzoeksmethode

Opvolging van de sloopwerken:

De opvolging van de sloopwerken is vooral bedoeld om het metselwerk in veldkeien aan de noordzijde van het projectgebied archeologisch en bouwhistorisch te kunnen kaderen en waarden. Uit het onderzoek van dat muurdeel moet blijken of het daadwerkelijk restanten zijn van een oudere bouwfase en of er een relatie is met andere af te breken muurdelen of eventueel in de ondergrond nog aanwezige muurdelen of sporen van uitgebroken muurwerk. Aanwijzingen daarvoor kunnen zijn afbraaksporen, verspringingen in het metselwerk, verschillen in de samenstelling van de metselspecie.

De te beantwoorden onderzoeksvragen:

- Hoe verhoudt het muurdeel in veldkeien zich tot het muurwerk in bakstenen?
- Behoort het muurwerk in veldkeien tot dezelfde bouwfase als de bakstenen opbouw of betreft het een opbouw in bakstenen op muurwerk uit een (veel) oudere bouwfase?
- Is er mogelijk een relatie tussen het muurwerk in veldkeien met sporen binnen het projectgebied?
- Kan het muurwerk gedateerd worden of zijn er aanwijzingen die een relatieve (terminus antequem, terminus postquem) datering toelaten?

Het proefputtenonderzoek

Er dienen twee proefputten aangelegd te worden van elk 2 x 2 m groot; 4m² oppervlakte. Doel van het archeologisch proefputtenonderzoek is de gaafheid van de bodemgenese na te gaan en de mate waarin de bodem verstoord is. Doel is enerzijds een eerste inzicht te krijgen in de stratigrafie van de stad, anderzijds om de impact op het bodemarchief na te gaan van eerdere bodemingrepen en om inzicht te krijgen in hetgeen mogelijk aan sporen/restanten van de diverse onderdelen van een middeleeuwse stadskern kan aangetroffen worden. **Derhalve is het noodzakelijk deze proefputten op te vatten als een opgraving waarbij het graaf- en registratiewerk dient te gebeuren conform de bepalingen voor opgravingen in de Code van goede praktijk versie 4.0. Om een duidelijk beeld van de stratigrafie te verkrijgen dient gegraven te worden tot minstens 30 cm in de ongeroerde C-horizont.**

De chronologisch te volgen werkzaamheden inzake **archeologische begeleiding**:

- Het opbreken van terreinverhardingen op maaiveldniveau dient te gebeuren onder begeleiding van een archeoloog teneinde archeologische sporen in het vlak te behoeden van destructie,
- Het uitbreken van de vloeren, funderingen en alle andere ondergrondse constructies van het bestaande gebouw gebeurt onder begeleiding van twee archeologen,
- Ten einde de veiligheid en stabiliteit van aanpalende gebouwen te waarborgen mogen, indien noodzakelijk, onderschoeiingswerken van de bestaande funderingen uitgevoerd worden. De daarvoor uit te voeren graafwerken worden op voorhand besproken en ter plaatse begeleid door een archeoloog. Elke te graven put voor het uitvoeren van onderschoeiingswerken dient beschouwd te worden als een archeologische proefput en is bijkomend bij het proefputten- en proefsleuvenplan zoals voorgesteld op fig. 6.

Proefputten:

Proefputten worden aangelegd om een inzicht te krijgen in de stratigrafie van het terrein. Er worden twee proefputten aangelegd, elk 2 x 2 m groot in te planten zoals voorgesteld op fig. 6. De twee proefputten worden zodanig ingepland zodat een duidelijk beeld verkregen kan worden van de stratigrafische opbouw van het terrein zowel binnen als buiten de contouren van de historische bebouwing.

De argumentatie voor de inplanting van de proefputten is:

- Om na te gaan of de verschillende zones (bebouwd – onbebouwd – ooit bebouwd geweest) binnen het projectgebied al dan niet deels of volledig verstoord zijn, dan wel nog archeologisch potentieel hebben,
- om de stratigrafische opbouw van het terrein na te gaan omdat uit de historische bronnen blijkt dat die zeer verschillend kan zijn binnen het projectgebied aangezien het onbekend is
 - o hoeveel bouwfases er op het terrein aanwezig zijn, aantal archeologische vlakken,
 - o of en eventueel welke, indien determineerbaar, activiteiten er plaatsvonden in het binnengebied – achtertuinen – als ook van de bebouwing binnen het projectgebied.
- Proefput 1 wordt aangelegd binnen de contouren van het af te breken gebouw dat vermoedelijk al ingetekend staat op de Ferrarskaart. Omwille van het niveauverschil in het bestaande gebouw, de vloer in het oostelijke gedeelte ligt 43 cm lager dan in het westelijke gedeelte, is het belangrijk om nadien in de aan te leggen proefsleuf na te gaan wat de impact was van die “verdieping” van het vloerniveau op de stratigrafische opbouw van het projectgebied in het oostelijke gedeelte ten opzichte van het westelijke deel.
- Proefput 2 wordt aangelegd in het zuidelijke deel van het projectgebied buiten alle vermoedens van gebouwen en/of andere constructies om de stratigrafie van de “tuinzone” te registreren.

Registratie bodemprofielen:

Elk bodemprofiel wordt opgekuist, gefotografeerd (voorzien van profielnummer, noordpijl en schaalat), ingetekend op schaal 1/20 en beschreven per horizont/laag op basis van de bodemkundige registratie- en beschrijvingsmethodes. Bij elke profielkolom wordt de absolute hoogte van het (archeologisch) vlak en van het maaiveld genomen en op het plan aangeduid. De profielkolommen zijn minimaal 2 m breed, de breedte van de proefput. Aangezien de grond uitgegraven zal worden voor de bouw van een kelder worden de profielen opgeschoond tot minstens 50 cm in de C-horizont of, indien die niet bereikt wordt, de diepte van de te bouwen kelder (= de verstoringsdiepte). Per proefput wordt, indien de C-horizont niet bereikt wordt, met een edelmannboor met diameter 7 cm één boring gezet tot in de C-horizont. Het boorstaal wordt beschreven en gefotografeerd en toegevoegd aan het bodemprofiel van de proefput.

Registratie van de aan te leggen vlakken:

De vlakken worden manueel opgeschoond. De vlakken worden ingemeten op leesbare schaal (maximum 1/20). Bij elke proefput wordt de absolute hoogte van de (archeologische) vlakken, de uitgravingsdiepte en niveau van het maaiveld t.o.v. de Tweede Algemene Waterpassing genomen en op plan gebracht.

De proefputten worden stratigrafisch uitgegraven. Indien zich in het vlak sporen bevinden worden deze eerst opgegraven vooraleer naar een volgend niveau te gaan. Van elk zichtbaar vlak worden foto's genomen en tekeningen gemaakt (schaallat, noordpijl, verwijzing naar put en niveau). Van elk vlak wordt tevens de absolute hoogte vastgesteld en wordt er verwezen naar het stratigrafische niveau (laag) van het profiel.

In de aangelegde vlakken worden alle aanwezige archeologische sporen opgeschaafd, gefotografeerd (voorzien van sleufnummer, spoornummer, noordpijl en schaal), ingetekend op leesbare schaal (maximaal 1/20) en beschreven (aard van het spoor, beschrijving van de vulling en de aflijning, textuur, ...).

Elk vlak wordt gescreend met een metaaldetector, metaaldetectievondsten worden eveneens op het bijhorende vlakplan aangeduid.

Vraagstelling en Onderzoeksdoelen

De te beantwoorden vragen bij het proefputtenonderzoek en het begeleiden van de afbraak van de achterbouw (uitbraak van de ondergrondse constructies):

- *Zijn er nog archeologisch relevante niveaus aanwezig?*
- *Zijn er sporen aanwezig?*
- *Bevinden de sporen zich in stratigrafisch verband?*
- *Hoeveel verschillende lagen/stratigrafie zijn er te onderscheiden in de verschillende proefputten?*
- *Bevatten deze lagen archeologische vondsten?*
- *Uit welke periode dateren de vondsten?*
- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*
- *Wat was de invloed van de bestaande bebouwing/verhardingen op het archeologisch erfgoed?*
- *Op welk niveau bevindt zich de natuurlijke moederbodem?*
- *Is er nog muurwerk van historische bebouwing aanwezig in de ondergrond?*
- *Wat is de aard, functie en datering van het muurwerk?*
- *Kan er een verstoorde zone afgebakend worden?*
- *Kan er een zone voor verder onderzoek afgebakend worden?*
- *In welke mate is uit de stratigrafische opbouw van het bodemarchief een relatieve datering en fasering van het sporenbestand af te leiden?*
- *Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?*
- *Kan er, zeker wat betreft proefput 1, een link gelegd worden met het bodemprofiel zoals opgetekend op het aanpalende perceel (cai-locatie 151718 – cfrt bijlage 23)*

Indien uit het proefputtenonderzoek al blijkt dat er voldoende indicatoren aanwezig zijn om te stellen dat het terrein een groot archeologisch potentieel heeft, dan wordt, al dan niet in een door het proefputtenonderzoek afgebakende zone, via een aan de nota archeologie over het proefputtenonderzoek toe te voegen programma van maatregelen een archeologische opgraving opgelegd.

Indien uit het proefputtenonderzoek blijkt dat de er geen of een weinig complexe stratigrafie aanwezig is in de bodemopbouw van het terrein, maar er toch potentieel is aan archeologische, kennisvermeerderende erfgoedwaarden, dan dienen aansluitend bij het proefputtenonderzoek twee proefsleuven aangelegd worden

zoals aangegeven op fig. 6, voorstel inplanting proefputten en proefsleuven.

Proefsleuvenonderzoek

Het doel van een proefsleuvenonderzoek is het evalueren van de archeologische waarde op een deel van of het gehele terrein, afhankelijk van de resultaten van het proefputtenonderzoek, door een beperkt maar statistisch representatief deel van dat terrein op te graven. Dit gebeurt door middel van een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed. Proefsleuven worden volgens de Code van Goede Praktijk v4.0 aangelegd tot het eerste leesbare niveau om een ruimtelijk inzicht te verkrijgen van dat niveau.

Om een dekkingpercentage te bereiken van ongeveer 10% wordt aangeraden te werken met proefsleuven van 2 meter breed met een maximale tussenafstand van 15 meter, in dit geval is 12,50m als tussenafstand aanbevolen. Indien de combinatie van de proefsleuven met het opvolgen van de sloopwerken weinig of geen archeologische informatie oplevert, dan kan een beperkt kijkvenster in dit specifiek en in oppervlakte beperkt gebied aangelegd te worden, vooral als er geen sporen worden aangetroffen. Het kijkvenster dient dan vooral om de schijnbare afwezigheid van sporen te verifiëren. De zijden van het kijkvenster meten maximaal de afstand tussen twee sleuven. Met het kijkvenster of dwarsselef kan een dekkingpercentage van 12,5% bereikt worden, wat wenselijk is voor degelijke uitspraken over het geheel van het terrein. Indien hiervan wordt afgeweken, wordt dit eveneens beargumenteerd.

Er worden twee proefsleuven aangelegd van elk tenminste 27,50 m lang en 2 m breed in te planten zoals voorgesteld op fig. 6 op een onderlinge afstand van 12,50 m waarbij rekening dient te worden gehouden met het wortelgestel van de te behouden olm om dat zo weinig mogelijk - best niet - te beschadigen.

De volgende onderzoeksvragen moeten met dit onderzoek minimaal beantwoord worden:

- *Zijn er sporen of structuren aanwezig?*
- *Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?*
- *Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?*
- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?*
- *Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*
- *Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?*
- *Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?*
- *Uit welke periode(n) dateren de vondsten? Kan er al een functionele interpretatie aan gegeven worden?*
- *Wat zeggen de aangetroffen vondsten over de welstand, levenswijze, sociale, economische en culturele achtergrond van de opeenvolgende bewoners/gebruikers?*
- *Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?*
- *Komt het projectgebied in aanmerking voor een eventuele archeologische opgraving voorafgaand aan de werken? Wat is de verwachte sporendensiteit?*
- *Welke onderzoeksvragen en aandachtspunten kunnen geformuleerd worden na uitvoering van een prospectie met ingreep in de bodem in functie van een eventueel vervolgonderzoek?*

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak kan worden gedaan over de aard, omvang en behoudenswaardigheid van de archeologische waarden in het plangebied en wanneer een eenduidig advies kan worden gegeven voor vrijgave van het terrein, een opgraving of behoud in situ.

Om te bepalen of het onderzoeksdoel is bereikt, gebruikt de erkende archeoloog de volgende criteria:

1. Oppervlaktecriterium

Aangezien het principe van het voorgestelde proefsleuvenonderzoek gebaseerd is op een statistische manier van werken is het van belang dat een voldoende ruime dekking wordt verkregen. Bovendien is het van belang dat de spreiding van de sleuven over het hele terrein gewaarborgd wordt zodat uitspraken kunnen worden gedaan over het hele terrein.

2. Inhoudelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden voldoende onderzoeken zodat uitspraken kunnen worden gedaan over onder meer datering, interpretatie en onderlinge samenhang van sporen.

3. Ruimtelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden zodanig onderzoeken dat hij een uitspraak kan doen over de ruimtelijke spreiding van één of meerdere archeologische vindplaatsen in het plangebied.

Indien uit het proefputten- en proefsleuvenonderzoek blijkt dat het terrein dermate verstoord is door recente bodemingrepen waardoor geen archeologische erfgoedwaarden meer te verwachten zijn, dan kan het projectgebied vrij gegeven worden van verder archeologisch onderzoek na akte name door het Agentschap Onroerend Erfgoed van de op te maken archeologienota.

Indien er voldoende indicatoren aanwezig zijn om te stellen dat het terrein een groot archeologisch potentieel heeft, dan wordt, al dan niet in een door het proefsleuvenonderzoek afgebakende zone, via een aan de nota archeologie over het proefsleuvenonderzoek toe te voegen programma van maatregelen een archeologische opgraving opgelegd.

Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van goede Praktijk:

Er wordt niet verwacht dat afwijkingen van de Code van Goede Praktijk zich zullen/kunnen voordoen.

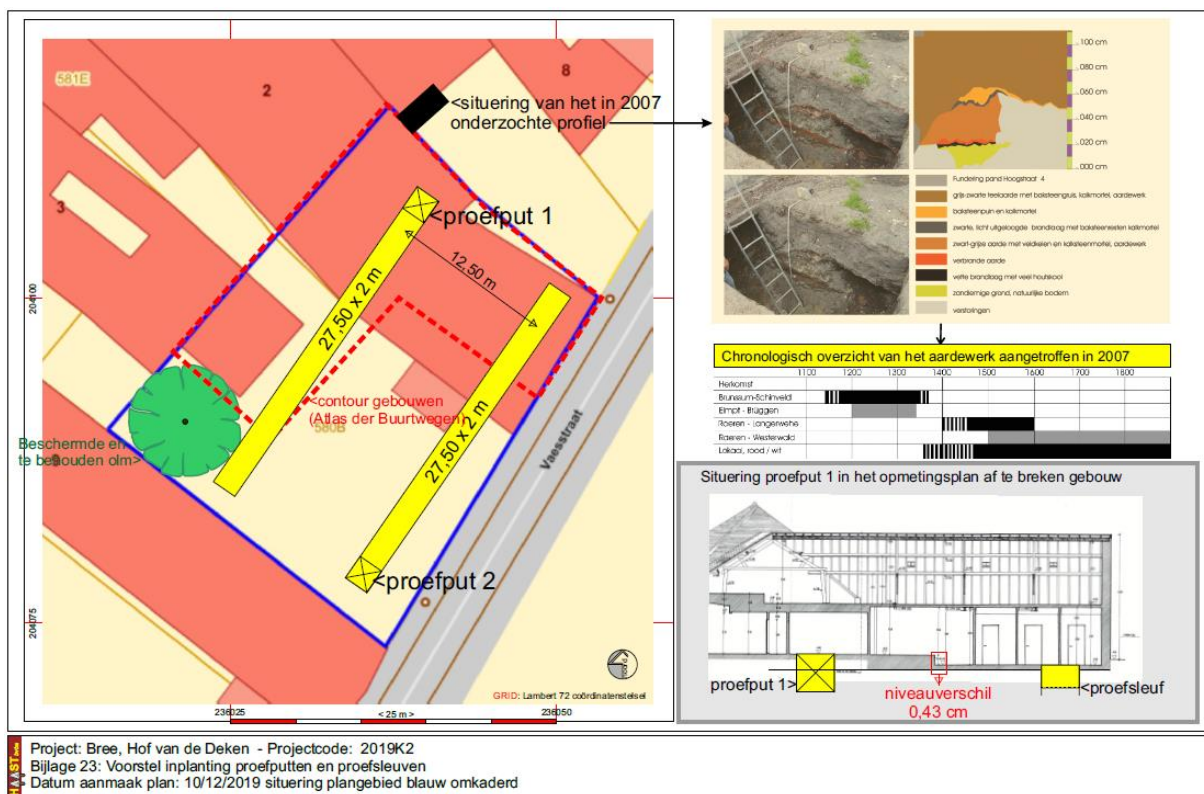

Fig. 6: Inplanting van de proefputten en proefsleuven (geel ingekleurd)

Personeel:

De begeleiding van de sloopwerken, het proefputtenonderzoek en het proefsleuvenonderzoek dienen te worden uitgevoerd door een erkend-archeoloog bijgestaan door een tweede archeoloog, beiden met een aantoonbare ervaring in archeologische onderzoeken in middeleeuwse stadscontexten.

6. Lijst van de afbeeldingen

COVERFOTO: Primitief Kadaster uit 1842 en uittreksel uit de Atlas der Buurtwegen © cartesius.be / geopunt.be

Fig. 1: Bounding Box

Fig. 2: Kadastraal uittreksel 2019 © cadgis viewer

Fig. 3: opmeting bestaande toestand met rood omkaderd de af te breken delen binnen het projectgebied

Fig. 4: gegeorefereerd inplantingsplan van de nieuwbouw

Fig. 5: verstoorde zones

Fig. 6: Inplanting van de proefputten en proefsleuven (geel ingekleurd)

7. Bibliografie

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 4.0.

https://www.onroerendergoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_geen_TC_20190322.pdf